

המשתלח אמאי ישפך הדם הא אתעביד ליה מצותיה וכו'. דאפי' לריריח דסיל בעי' נדחין עכ"פ בעינן סיבה שנדחין אבל הכא הא אתעביד מצותיה ולמה נדחין ד"פ וכן הסכימו בלמוד הישיבה וק"ל.

שם בגמ' תנן התם בני העיר ששלחו את שקליהן ונגנבו וכו'. מה שהביא זה כאן אף שאין כאן מקומה משום דאמרינן שאין חסאת הצבור מתה ומביא ע"ז איתבייה אביי וכו' שאין חסאת צבור מתה וכו' וכן הסכימו בלמוד הישיבה וכן הסכים מרר נר"ו וק"ל.

שם בגמ' ר"ה"ו אומר עולין להן לשנה הבאה וכו' צ"ל דסיומא דברייתא היא דבמשנה בסט' שקלים פ"ב מ"א ליתא למחלוקת דריה"ו ע"ש. ואפשר דתוספתא או ברייתא היא [ועי' בגליון הש"ס שכתב ח"ל מלת תנן צריך תיקון משום דפלוגתא דריה"ו לא נזכרה לא במשנה ולא בגמ' גם בתוספתא ע"ש. ואפשר דקבלה יש להם דריה"ו חולק בזה וס"ל דעולין להן לשנה הבאה. שר"ר בפ"י ר"ה שכתב ת"ר אין עולין להם לשנה הבאה ריה"ו אומר עולין וכו' ע"ש מבראר דגריס בגמ' מתחילה תנן התם בני העיר וכו' ואח"כ ת"ר אין עולין וכו'] וכן הסכים החכם רבי רחמים הכהן נר"ו וק"ל.

שם בגמ' איתבייה אביי פר ושעיר וכו'. ק"ק דאמאי הקשה זה על רבא הי"ל להקשות זה אריה"ו גופיה. ואפ"ל דאריה"ו גופיה ל"ק ד"ל דדוקא בשקלים הוא דס"ל הכי אבל לרבא דקאמר כללא הוא דחובות של שנה זו קריבות לשנה הבאה מקשה שפיר וק"ל.

שם בגמ' פר ושעיר של יחזי"פ וכו' וכן שעירי ע"ז שאבדו וכו'. יש לדקדק דאמאי לא אמר גם בראשונה שעירי יחזי"פ לכלול גם שעיר המשתלח. ועוד יש לדקדק דאמאי לא כלל אותם בבבא אחת פר ושעיר של יחזי"פ ושעירי ע"ז שאבדו וכו' ולמה עשה אותם שתי חלוקות [א"ה בכעין זה כתבתי לעיל בהגהתי דנ"ל דשתי בבות אלו נאמרו משני תנאים ומסדר הברייתא נקיט להו כלשונם]. ועוד יל"ד דלמה הביא הא דר"א ור"ש דתרי עיקר קושיתו מריה"ו. ולזה י"ל דכן דרך הגמ' להביא תשלום הברייתא או המשנה ואח"כ יקשה אף דאינה צריכה לקושיתו וע' בכתביה אדוני אבי נר"ו וק"ל.

רש"י בד"ה בשלמא נשפך הדם ימות המשתלח וכו' וכיון דאית ליה בעי' נדחין ימות המשתלח הראשון עכ"ל כצ"ל וכ"ה בדפוסים חדשים וק"ל.

בד"ה בני העיר ששלחו ע"י שליח שקליהן לירושלים או למקדש עכ"ל כצ"ל. וק"ל.

בד"ה נמצאו קאי אאבדו החזירות הגנבים קאי אנגנבו עכ"ל. לכאורה הפירוש פשוט הוא. ואפשר דהוצרך לבאר זה משום דהמשנה הפכה הסדר דמתחילה התחילה ונגנבו או שאבדו וא"כ היל"ל החזירות הגנבים או נמצאו. ולכן הוצרך לבאר דנמצאו קאי אאבדו החזירות הגנבים קאי אנגנבו. אך באמת יל"ד למה המשנה הפכה הסדר ואפ"ל דבמאי דסליק פתח וע' לה' הך עשיר ד"ל מה שכתב בזה ע"ש וק"ל.

תוס' בד"ה וכן שעירי ע"ז שאבדו לא ידענא אמאי לא נקט וכו' עכ"ל. לא ידענא אמאי לא תקשו זה לעיל בדרך ג' ע"א ע"ש.

ע"ב בגמ' דאמר רבי טבי אמר ר' יאשיה אמר קרא

יליף מיניה שפיר ופשוט וכן הסכימו בלמוד הישיבה וק"ל.

שם בגמ' הא ע"י תערובת מירצו כדתנן וכו' וחכ"א אפי' קרבו וכו'. מה שהביא זה הכא משום שהוא תשלום דברי הברייתא שכן הוא דרך התלמוד ופשוט ועמ"ש בזה אדוני אבי נר"ו [א"ה ולפ"ד התוס' בדי"ה הא ע"י תערובת וכו' שכתבו א"נ אפי' כרבנן וכו' איש בלא"ה מה שהביא דברי חכמים. ולפ"ד התוס' אלו איש מה שקשה דמאי מקשה הש"ס ואידך וכו' דמאי קושיא אריריח גימא דס"ל כרבנן. ואדרבא קשה על רב איך שביק רבנן ועביד כר"א דשמותי הוא ולפ"ד התוס' איש. ולרש"י אפ"ל דהש"ס מקשה אריריח דלפ"ד מנ"ל לר"א דע"י תערובת מירצו. ומשני מבם בהם ורבנן במם בהם לא דרשי כדקאמר הש"ס לדעת רב דבם בהם לא דריש] וק"ל.

שם בגמ' אי גימא ריורס דקופות דתניא שלש קופות וכו' כצ"ל ולא גרסינן דתנן דאינה משנה וכ"כ לעיל [בדף ס"ב ע"א. ובגליון הש"ס כאן ולעיל ציין למס' שקלים פ"ג מ"ב ע"ש. ושם איתא בשינוי לשון קצת ע"ש]. וע' להרב שיח יצחק נר"ו שכתב דתוספתא היא. ולא ידעתי למה לא כתב זה לעיל וק"ל.

רש"י בד"ה איברים של עולה תמימה שנתערבו בהן אברי בעלת מום אחת עכ"ל. נראה דהוקשה לו דהי"ל לומר בהיפך איברים של בעלי מומין שנתערבו באברים של תמימים לכן כתב שנתערבו בהן וכו' [א"ה נ"ל דכוונתו לומר דדוקא אם בטלי ברוב תמימים אבל אם שוים אפי' ר"א מודה דהנשאר יצא לבית השריפה] וק"ל.

ע"ב בגמ' אמר רבא דייקא מתני' כותיה דרב וברייתא כותיה דריריח וכו'. קאי אמחלוקת רב וריריח דלעיל אם יקרב שני שבזוג ראשון או שבזוג שני. אך קשה דבשלמא רב לא הקפיד על הברייתא דמשמע כרבי יוחנן משום דמתניתין מסייעא ליה אבל ריריח איך שביק מתני' ועביד כברייתא וכי לא ראה המשנה דלא אמרה כן [ובפרט דריריח הוא שאמר הלכה כסתם משנה. ובכ"מ מקשה עליה הש"ס איך פסק דלא כסתם משנה]. וצ"ל דס"ל לריריח דמתני' אינה מוכרחת דלא כותיה ומהברייתא מוכח יותר ולכן ס"ל הכי [א"ה ע' להתוס' בד"ה ברייתא שהביאו משנה כותיה דריריח דקאמר עלה תגמ' ש"מ בעי' נדחין וכו' ע"ש. וא"כ י"ל דריריח ס"ל דמאותה משנה מוכח שפיר כותיה אלא דרבא הכא ס"ל דמאותה משנה אינו מוכרח וכמ"ש התוס' שם] וק"ל.

שם בגמ' אלא לריריח במאי פליגי האמר רבה דייקא מתני' כותיה דרב כצ"ל וכן היא גירסת התוס' וק"ל.

תוס' בד"ה ואם היה שני מובחר ממנו יביאנו ובמתני' נמי גימא הכי וכו' עכ"ל. דהוק"ל דהרי ריורס קאמר לאו בדוקא רק הראשון אלא אם היה שני מובחר ממנו יביאנו לכן כתבו ובמתני' נמי גימא הכי א"נ וכו' וע' להת"י וע"פ בכתביה אדוני אבי נר"ו. אך ק"ל דאמאי לא כתבו התוס' כן לעיל [בדף ס"ב ע"א] וע' להרב שיח יצחק נר"ו [א"ה ל"ק דלעיל דאידיך בשעיר המשתלח אפ"ל דבזא לא קפדינן לומר אם היה השני מובחר ממנו יביאנו דדוקא לענין הקרבה קאמר ריורס הכי אבל לענין שילוח לא אבל הכא דמידי לענין הקרבה שפיר מקשו ומתרגי' דבמתני' נמי גימא הכי א"נ וכו'] וק"ל.

דף ס"ה ע"א בגמ' בשלמא נשפך הדם וכו' אלא מת

ועוד אפ"ל דכיון דבבליה אף אם יתירץ שהוא חולק על ר"ל, אכתי קשה ומשום גזירה ימות, לכך מקשה מר"ל אף שהוא אמורא לתוספת חוץ בקושיא] וק"ל.

שם בגמ' דתנן אין מקדישין ואין מעריכין וכו', מה שצ"ל בגליון השי"ס לבכורות דף נ"ג ולע"ז דף י"ג, יגענו ולא מצאנו אותה בשום מקום שהיא משנה רק התלמוד הביאה ורמינהו אין מקדישין וכו' ע"ש. ואולי במקום אחר, ויותר נראה דגרסינן דתניא [וכן הגיהו בגליון השי"ס בגמרות חדשות דתניא] וק"ל.

שם בגמ' בהמה תעקר וכו' ואיזהו עיקור וכו', יליד דהי"ל להניח הבהמה לבסוף ולומר הכי ואם הקדיש והעריך והחרים פירות וכו' בהמה תעקר ואיזהו עיקור וכו' וי"ל [א"ה] אפ"ל משום דרוב הקדשות בהמות] וק"ל.

שם בגמ' מעות וכלי מתכות יליד תנא לים המלח וכו', נראה דלא גרסינן הכא תיבת הנאה שאין לה הבנה אלא גרסינן יוליכם לים המלח, ורק בהיום שבמקומות אחרים שייך לשון זה ולכן נמשך לשון זה גם כאן, וכן איתא במס' בכורות דף נ"ב ע"א ובע"ז דף י"ד ע"ש [וכ"ה במי' ר"ח יוליכם לים המלח ע"ש] וכן הסכימו בלימוד הישיבה וק"ל.

שם בגמ' אי תקלה דהקרבה אפי' כל רעיות נמי אי תקלה דגיה ועבדה אפי' כל רעיות נמי וכו', יליד דהי"ל אי תקלה דהקרבה או דגיה ועבדה אפי' כל רעיות נמי, ואפ"ל משום דמשני ליה לעולם תקלה דהקרבה וכו' לכך הפרידים, וכן הסכים החכם רבי אברהם ביתאן גר"ו וק"ל.

שם בגמ' לא דכ"ע לא חיישינן לתקלה וכו' כצ"ל וכ"ד למהרש"א ד"ל שהגיה כן, והיינו משום דאי אמרינן חיישינן לתקלה למה יקרב לשנה הבאה ופשוט וק"ל.

רש"י בד"ה דתנן דחיישינן לתקלה עכ"ל, דלכאורה היינו מפרשים דמביא ראי' דחיישינן בפר' ושעיר לתקלה, וזה אינו מובן מהמשנה שהביא, לכן מפרש דתנן דחיישינן לתקלה וק"ל.

בד"ה כל רועות כל הני דאמור רבנן ירעו עד שיסתאבו ניחוש שמא יקריבום עכ"ל הוא סה"ד ואח"כ מה"ד והנך דלאו בני הקרבה נינהו וכו' אלא דמיהן הס"ד ואח"כ מה"ד לא סריד וכו' כצ"ל.

בד"ה יקרב בשני בפסח שני ימכר לטמא ושהיה בדרך רחוקה עכ"ל, דקדק ת"ח אחד בלימוד הישיבה דילמא הוא עצמו טמא או שהיה בדרך רחוקה, ושורר לה' שיח יצחק גר"ו שכתב וה"ה למי שהופרש בשבילו לצרכו וכו' ע"ש [א"ה] אפשר דרבנותא קמ"ל דיכול גם למכור אותן וק"ל.

במשנה וכך היה אומר אנא השם עוז פשעו חטאו לפניך עמך בית ישראל אנא השם כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים שעו ושפשעו ושחטאו לפניך עמך בית ישראל וכו' כצ"ל וכמו שהגיה התי"ט וי"ל וסיים דהוה שכתב הרמב"ם וי"ל [בפיה"מ] כבר ביארתי לך כי סדר הוידוי חטא עון ופשע ע"ש משמע דגירסתו במשנה לא כך היא ע"ש וכן הגיה הרב שיח יצחק גר"ו, וכן הוא בירושלמי תני בר' קפרא עוז פשעו חטאו שלא להזכיר גנותן של ישראל ע"ש וע' לה' הון עשיר ד"ל וק"ל.

שם במשנה ככתוב בתורת משה עבדך לאמר כי

וזאת עולת חודש בחדשו לחדשי וכו' כצ"ל וכן הוא במס' מגילה דף כ"ט ע"ב וכתב רש"י וי"ל שם כל הני חדשי למ"ל וכו' ע"ש [גם רש"י כאן כתב בד"ה חדש בחדשו לחדשי חדשין יתירי וכו' ע"ש, ולפ"ז תיבת לחדשי שכתבה רש"י היא בכלל מה שנקט מדברי הגמ' דהכי גרסינן בגמ'] אלא דשם [ובד"ה דף ו' ע"א] לא נזכר רבי טבי ע"ש וק"ל.

שם בגמ' דאמר ריה"ו אמר שמואל קרבנות צבור וכו', אע"ג דריה"ו אמר שמואל אמורא הוא, מקשה מיניה לרבא משום שהוא תחילת האמוראים ומיניה מקשינן לשאר אמוראי וכמ"ש בעלי הכללים [וכ"כ רש"י וי"ל בביצה דף ט' ע"א ועוד], ועי"ל משום דשם במגילה [ובמס' ר"ה דף ו' ע"א] אמרינן תג"ה כשמואל ע"ש ולכך מקשה מיניה, [א"ה לפ"ז קשה דא"כ הי"ל להקשות הכא מהברייתא גופה, ואפשר דלא ברידא ליה להקשות מהברייתא דשמא משבשתא היא ולכך עדיף ליה להקשות מריה"ו אמר שמואל] וק"ל.

שם בגמ' אלא אמר ר"ז וכו' הא תינח שעיר וכו' ומשום גזירה וכו', קשה דהרי קודם זה נדחה שינויא דרבא משום האי קושיא דהתינח שעיר וכו' ומשום גזירה ימותו וכו' ואיך ר"ז מתירץ לתירוצו דהרי גם עליו יש להקשות כן [וכן בתירוץא דאמורא רבנן קמיה דאב"י וכן בת"י שאח"ז] ומה עדיפות יש בהירוח זה מתירוח שלפניו [א"ה אפשר לומר דכל הני תירוצי תירוצו אותם יחד האמוראים ונדחו מכא האי קושיא ומסדר הש"ס סידר אותם זה אח"ז] וצ"י.

שם בגמ' התינח פר' שעיר מאי איכ"ל וכו', ר"ל דהתינח פר' שהוא משל והכוון דחיישינן שמא ימות וזהו חסאת שמתו בעליה, אבל שעיר שהוא לכל ישראל ל"ש לגזור משום חסאת שמתו בעליה ופשוט וק"ל.

שם בגמ' הא ל"ק כרבי דתניא וכו', כתבו התי' דהרי"מ למימר שהיא גופה חסאת שעברה שנתה כרבנן אלא גיחיל ליישבה אפי' לרבי משום הך גזירה ע"ש, וע' להרב שיח יצחק גר"ו ולה' מקור ברוך וי"ל שדבריו מגומגמים וק"ל.

רש"י בד"ה מצוה היא ולא עיכוב, הוא סוף דיבור ואח"כ מה"ד אין גורל של שנה זו קובע לשם שנה אחרת חס"ד, וכן הגיה הרב שיח יצחק גר"ו וק"ל.

בד"ה ומשום גזירה ימותו בתמיה דיו אם ירעה עכ"ל, ק"ק דאמאי לא פירש זה לעיל קודם זה, ה' שיח יצחק גר"ו תירץ דלעיל דאי שהוא בתמיה, מדקאמר ועוד הא דר' טבי וכו' משמע דמ"ש קודם זה ומשום גזירה ימותו הוא בתמיה, ועוד מדקאמר אלא אמר ר"ז שחזר בו מתירוח הראשון משמע שהוא בתמיה לא כן הכא ע"ש, ואדוני אבי גר"ו תירץ משום דלעיל משמע בתמיה דלמה ימותו הרי יניחום לשנה הבאה אבל הכא לא אפשר להניחם לשנה הבאה, וא"כ היא דקאמר משום גזירה ימותו בניחותא לכך מפרש בתמיה דיו אם ירעה וע' להת"י וק"ל.

דף ט"ו ע"א בגמ' ועוד חסאת שעברה שנתה לרעה או לא וכו', ק"ק דמאי מקשה מר"ל דהרי הוא אמורא ויכול לומר דאנא לא ס"ל כוותיה, ואפ"ל דס"ל להש"ס שדבריו מוסכמים לכ"צ, אינן אפ"ל משום שהוא קדמון ומקשינן מיניה על אמוראי בתראי [וכמ"ש רש"י וי"ל בביצה דף ט' ע"א על רב ושמואל ע"ש] וכמ"ש בעלי הכללים לכך הקשה ממנו [א"ה]